

Witold Jucha (witold.jucha@gmail.com)

Rafał Krocak (kroraf@gmail.com)

Dariusz Mikołajczyk (dariusz.mikolajczyk@tlen.pl)

Studenckie Koło Naukowe Geografów,

Instytut Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie

ul. Podchorążych 2, 30-084 Kraków, Polska

Wprowadzenie

Introduction

Mamy zaszczyt przekazać na Państwa ręce drugi numer czasopisma Prace Studenckiego Koła Naukowego Geografów Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Niniejsza publikacja powstała na bazie referatów wygłoszonych na konferencji "*Darmowe dane i open source w badaniach środowiska*".

Konferencję zorganizowało Studenckie Koło Naukowe Geografów Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie w dniach 7-9 listopada 2013 roku. Współorganizatorem tego wydarzenia był Instytut Geografii UP w Krakowie. Honorowy patronat nad konferencją sprawowali: JM Rektor Uniwersytetu Pedagogicznego - prof. dr hab. Michał Śliwa, Stowarzyszenie OpenStreetMap Polska oraz Naukowa Sieć Studentów Geoinformatyki. Patronat medialny objął miesięcznik *Geodeta* wraz z serwisem *geoforum.pl* oraz portale: *gisplay.pl* i *dlastudenta.pl*, a także *Radio Spektrum*. Sponsorami nagród były wydawnictwa *Compass* i *Znak*.

Konferencja miała na celu zaprezentowanie możliwości wykorzystania darmowych baz danych i programów open source w badaniach naukowych z dziedziny geografii oraz nauk pokrewnych. Jak podkreślali organizatorzy, przy wykorzystaniu ogólnodostępnych narzędzi wielokrotnie powstawały opracowania, które nie ustępują jakością wykonania i poziomem merytorycznym tym pracom, które powstały w oparciu o rozwiązania płatne. Obserwacje te potwierdziły osoby, które przez 3 dni aktywnie uczestniczyły w konferencji.

O tym, jak duża była potrzeba zorganizowania konferencji obejmującej zagadnienia darmowych danych i programów open source w kontekście badań środowiskowych, przekonano się już w dniu rozpoczęcia obrad. Problematyka Konferencji przyciągnęła ponad 70 przedstawicieli środowisk akademickich i naukowych, samorządowych, a także firm.

Organizatorzy wydarzenia przygotowali dla uczestników sesje referatową i posterową, oraz warsztaty z oprogramowania open source. W ramach 2-dniowej sesji referatowej wygłoszono łącznie 31 referatów w 6 blokach tematycznych. Ponieważ w warsztacie geograficznym szczególnie miejsce zajmują Systemy Informacji Geograficznej (GIS) i narzędzia geoinformacyjne, według tego kryterium prezentowano zagadnienia w poszczególnych blokach. Obrady rozpoczęto sesją plenarną, tytuły kolejnych sekcji były następujące:

- geoinformacja - metody badań i obszary zastosowań;
- darmowe dane w badaniach środowiska;
- dane samodzielnie zebrane;
- praktyczne zastosowanie geoinformacyjnych programów open source;
- geoinformacyjne programy open source w planowaniu i gospodarce przestrzennej.

Sesja plenarna, jako wprowadzająca przybliżyła uczestnikom konferencji podstawowe założenia związane z pozyskiwaniem danych przestrzennych (*mgr inż. T. Mackiewicz, Tomasz Nycz, OpenStreetMap Polska*). W tej sesji warto wyróżnić również referat autorstwa *dr P. Dolnickiego i mgr inż. Ł. Mazurkiewicza pt. "Pozyskiwanie danych w ramach działalności naukowej Polskiej Stacji Naukowej w Hornsundzie"*, który został wygłoszony online z Spitsbergenu. W ramach drugiego bloku tematycznego omówiono szereg metod stosowanych w badaniach z zakresu geografii fizycznej, statystyki oraz planowania przestrzennego. Kolejne dwie sesje dotyczyły darmowych lub samodzielnie zebranych danych, które z powodzeniem wykorzystywano w opracowaniach hydrologicznych, klimatologicznych, kartograficznych, teledetekcyjnych, architektonicznych, a nawet historycznych. W piątym bloku tematycznym potwierdzono, iż możliwe jest praktyczne zastosowanie geoinformacyjnych programów open source. Referaty: *"Wyznaczanie mateczników niedźwiedzi"* czy *"Ścieżka dydaktyczno-przyrodnicza Trakt Cesarski"* są doskonałym tego potwierdzeniem. Ostatnia sesja tematyczna poświęcona była wykorzystaniu darmowych programów w planowaniu i gospodarce przestrzennej.

W drugim dniu konferencji odbyła się również sesja posterowa. W konkursie na najlepszy poster rywalizowały tylko 3 prace, dlatego Jury postanowiło nagrodzić wszystkich uczestników.

Ostatnią częścią konferencji były warsztaty GIS, prowadzone przez osoby wykorzystujące na co dzień w swojej pracy darmowe oprogramowanie. Uczestnicy warsztatów poszerzali swoją wiedzę w zakresie obsługi wybranego programu geoinformacyjnego: GRASS, QGIS lub ILWIS.

Organizatorzy zadbali również o to, aby nie zabrakło atrakcji i wydarzeń towarzyszących. W pierwszym dniu konferencji zorganizowano grę miejską w obrębie Krakowskiego Starego Miasta, natomiast drugiego dnia odbyło się zwiedzanie z przewodnikiem Rynku Głównego i jego podziemnego muzeum.

Warto podkreślić, że listopadowa konferencja *"Darmowe dane i open source w badaniach środowiska"* była szczególna z jeszcze jednego powodu. Na konferencji pojawili się przedstawiciele Naukowej Sieci Studentów Geoinformatyki, którzy oficjalnie poinformowali o wstąpieniu do Stowarzyszenia Studenckiego Koła Naukowego Geografów Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Z kolei sama idea konferencji pokrywała się z założeniami Sieci, tj. prowadzeniem przez koła naukowe węzła wolnych danych geoprzestrzennych.

Podsumowania Konferencji dokonał prezes SKNG UP Dariusz Mikołajczyk wspólnie z opiekunem Studenckiego Koła Naukowego Geografów Rafałem Krocakiem. W krótkim przemówieniu wskazali na potrzebę organizacji podobnych spotkań w przyszłości. Podkreślono, że udział w konferencji był dla jej uczestników znakomitą okazją do wymiany poglądów oraz nawiązania współpracy międzyuczelnianej.

W tym miejscu pragniemy zaprosić już na kolejne spotkanie inicjowane przez Studenckie Koło Naukowe Geografów UP. Tym razem zapraszamy na konferencję organizowaną w dniach 17-18 listopada 2014 pod hasłem **GIS DZIŚ**.

GIS w Polsce wykorzystywany jest powszechnie od ćwierć wieku, ale dopiero dyrektywa UE, nazywana roboczo INSPIRE, zobligowała nasz kraj do wdrożenia tych rozwiązań w infrastrukturze informacji przestrzennej. Mnogość narzędzi i obszarów zastosowań wymaga organizacji spotkań, gdzie możliwa jest wymiana doświadczeń celem optymalizacji narzędzi i metod do celów. Pierwsze spotkanie w listopadzie 2013 pokazało, że podobne cele realizowane są w różnych ośrodkach innymi metodami, a dyskusje po wygłoszonych referatach uwypuklały potrzebę organizacji forum wymiany wiedzy i umiejętności. GIS jest już powszechnie wykorzystywanym narzędziem w badaniach naukowych, administracji publicznej, zarządzaniu, planowaniu strategicznym, a nawet branży turystycznej i rozrywkowej.

Konferencja GIS DZIŚ poświęcona będzie wykorzystaniu narzędzi geoinformacyjnych w badaniach środowiska. Celem drugiego już spotkania organizowanego przez Studenckie Koło Naukowe Geografów i Instytut Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie będzie prezentacja najnowszych narzędzi oraz dyskusja nad możliwościami ich wykorzystania. Grupą docelową, do której skierowana jest konferencja są młodzi naukowcy (studenci, doktoranci), pracownicy nauki, administracji publicznej, przedstawiciele small biznesu – każdy kto w swoich badaniach wykorzystuje najnowsze, innowacyjne narzędzia i technologie. Konferencja skierowana jest do najmłodszego pokolenia badaczy, które cechuje duży zapał i wiedza fachowa ograniczana zazwyczaj jedynie możliwościami finansowymi. Dlatego dokładamy wszelkich starań aby pozyskać wsparcie finansowe celem umożliwienia uczestniczenia w konferencji jak największemu gronu badaczy.

Konferencja połączona będzie z krakowskimi obchodami Dnia GIS (19 listopada 2014) – światowego święta GISu. W tym roku organizacją będzie się zajmował Instytut Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie.

cytacja:

Jucha W., Krocak R., Mikołajczyk D. (2013). Wprowadzenie: *Prace Studenckiego Koła Naukowego Geografów Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Darmowe dane i open source w badaniach środowiska.*, 2, 5-7.